

דף תרגול: המפה הגדולה של האוניות - מצרים ותעלות

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מדוע אוניות בוחרות לעבור במעברים ימיים צרים
- לזהות יתרונות וחסרונות של מסלולים ימיים שונים
- לנתח כיצד תעלות ומצרים משפיעים על הסחר העולמי

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פני המים - שאלות ישירות

1. ב – היבשות
2. ד – יותר מקום במכולות
3. ג – האוניות מחכות או מקיפות יבשה שלמה
4. ב – מצר נוצר בטבע, תעלה נחפרת בידי אדם

חלק ב' – מתחת למים - קריאה בין השורות

1. א – כי הרבה מאוד מסלולים נפגשים ועוברים בהם
2. ב – תור ארוך מאוד במעבר הצר והאונייה גדולה מדי לתעלה
3. ב – היא קיצרה מאוד את הדרך בין האוקיינוסים וחסכה שבועות

חלק ג' – נכון או לא נכון

1. נכון – בניגוד למצר שנוצר בטבע
2. לא נכון – דרך קצרה חוסכת דלק
3. לא נכון – אוניות ענקיות לא תמיד עוברות בתעלות
4. נכון – כך נאמר בטקסט הנוסף
5. לא נכון – להיפך - אלפי אוניות עוברות שם בשנה

חלק ד' – מיון: יתרון או חיסרון של מעבר צר

1 – ג (יתרון)
2 – ו (יתרון)
3 – ד (יתרון)
4 – ה (חיסרון)
5 – ב (חיסרון)
6 – א (חיסרון)

חלק ה' – השלמת מילים

1. מצר
2. תעלה
3. צומת
4. פנמה
5. הורן

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. תלמידים יציינו שאלות כמו: כמה דלק נוסף יידרש? האם יש עונת סערות בדרך העוקפת? כמה עולה המתנה בתור? האם יש לקוחות שממתינים לסחורה בדחיפות?
2. תשובה פתוחה - תלמידים ידונו ביתרונות (קיצור דרך, חיסכון בדלק, פחות זיהום) מול חסרונות אפשריים (פגיעה בטבע, בבעלי חיים, בתושבים מקומיים, עלות חפירה).

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מצר נוצר בטבע, תעלה נחפרת בידי אדם
- יתרון: קיצור דרך/חיסכון בדלק; חיסרון: תורים/מגבלת גודל
- היא מקצרת מאוד את הדרך בין האוקיינוס האטלנטי לשקט וחוסכת שבועות הפלגה

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג מפת עולם ולסמן יחד את תעלת פנמה, תעלת סואץ ומצרי מלכה (אם רלוונטי)
- משימת המיון מתאימה לעבודה בזוגות - כל זוג מסביר את הבחירה שלו
- כדאי לקשר את משימת האתגר לדיון כיתתי על קבלת החלטות כלכליות

דף תרגול: המפה הגדולה של האוניות - מצרים ותעלות

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אוניות שטות בים. לפעמים הדרך הכי קצרה בין שני נמלים עוברת במקום צר מאוד - מצר או תעלה. דף העבודה הזה עוסק בשאלה למה אוניות בוחרות בדרך הזאת.

מילון קטן:

מצר ימי	מעבר מים צר בין שתי יבשות, נוצר בטבע
תעלה	מעבר מים צר שבני אדם חפרו
צומת ימי	מקום שבו עוברות הרבה מאוד אוניות
מסלול עוקף	דרך ארוכה יותר שמקיפה יבשה
ספנות	ענף העוסק בהובלה באוניות
תעלת פנמה	תעלה המחברת בין האוקיינוס האטלנטי לשקט
כף הורן	קצה דרום אמריקה, מקום מעבר סוער וקר

1 חלק א' – פני המים - שאלות ישירות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מפריע לאוניות לשוט בדרך ישר?

א) העננים ב) היבשות ג) הדגים ד) המגדלורים

2. מה לא קשור ליתרון של דרך קצרה?

א) פחות דלק ב) פחות זיהום אוויר ג) פחות ימי הפלגה ד) יותר מקום במכולות

3. מה קורה כשיש פקק בצומת ימי?

א) האוניות טסות מעליו ב) הים מתרחב ג) האוניות מחכות או מקיפות יבשה שלמה

ד) הסחורות נעלמות

4. מה ההבדל בין מצר לתעלה?

א) אין הבדל, זה אותו דבר ב) מצר נוצר בטבע, תעלה נחפרת בידי אדם

ג) מצר רק באוקיינוס, תעלה רק בים ד) תעלה יותר צרה ממצר תמיד

2 חלק ב' – מתחת למים - קריאה בין השורות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה קוראים למעברים הצרים "צמתים"?

א) כי הרבה מאוד מסלולים נפגשים ועוברים בהם ב) כי יש בהם רמזורים

ג) כי הם נמצאים באמצע האוקיינוס ד) כי רק אוניות קטנות עוברות בהם

2. מתי חברת ספנות תבחר בדרך ארוכה יותר?

(א) רצון לראות נופים חדשים (ב) תור ארוך מאוד במעבר הצר והאונייה גדולה מדי לתעלה

(ג) דלק זול שגורם לאונייה לשוט לאט (ד) הצוות מעדיף הפלגות ארוכות

3. מה עשתה תעלת פנמה לדרך הימית?

(א) היא לא שינתה כלום (ב) היא קיצרה מאוד את הדרך בין האוקיינוסים וחסכה שבועות

(ג) היא הפכה את דרום אמריקה לאי (ד) היא סגרה את הדרך הישנה לגמרי

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	תעלה היא מעבר מים שבני אדם חפרו.	☐	☐
2	דרך ימית קצרה יותר צורכת יותר דלק.	☐	☐
3	כל אונייה, בכל גודל, יכולה לעבור בכל תעלה.	☐	☐
4	לפני שנפתחה תעלת פנמה, אוניות הקיפו את כל דרום אמריקה.	☐	☐
5	צומת ימי הוא מקום שאליו מגיעות מעט מאוד אוניות.	☐	☐

4 חלק ד' – מיון: יתרון או חיסרון של מעבר צר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מקצר את הדרך	___	**א.** חיסרון
2. חוסך דלק	___	**ב.** חיסרון
3. מוזיל את ההובלה	___	**ג.** יתרון
4. עלול להיווצר בו תור	___	**ד.** יתרון
5. אוניות ענקיות לא תמיד עוברות	___	**ה.** חיסרון
6. צריך לשוט לאט ובזהירות	___	**ו.** יתרון

5 חלק ה' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. מעבר מים צר בין שתי יבשות שנוצר בטבע נקרא _____

2. מעבר מים שבני אדם חפרו נקרא _____

3. נקודה שבה עוברות אלפי אוניות בשנה נקראת _____ של הים

4. תעלת _____ מחברת בין האוקיינוס האטלנטי לשקט

5. קצה דרום אמריקה שבו המים סוערים וקרים נקרא כף _____

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. חברת ספנות צריכה להחליט: לחכות שלושה ימים בתור למעבר צר, או להפליג בדרך עוקפת שמוסיפה עשרה ימים. אילו שאלות היא צריכה לשאול לפני ההחלטה?

2. האם כדאי לחפור עוד תעלות בעולם כדי לקצר מסלולים? מה היתרונות ומה עלול להיפגע (טבע, נוף, תושבים)?

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין מצר ימי לתעלה?

תנו דוגמה אחת ליתרון ואחת לחיסרון של מעבר ימי צר

למה תעלת פנמה חשובה לסחר העולמי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀